

Selmeczbányai Hetilap

VEGYES TARTALMÚ HETILAP.

Kiadó tulajdonos és felelős szerkesztő:

SZENTGYÖRGYI EDE.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Rózsa-utca 75./III. sz. a. hová a lap szellemi közleményei és az anyagi rész is ezimzendő.

Megjelenik minden csütörtökön.

Előfizetési ára:

Egy évre 4 frt.
Fél évre 2 „
Negyedévre 1 „

Egyes szám ára 10 kr.

Egyes számok kaphatók a kiadóhivatalban és Joerges Á. özv. és fia könyvkereskedésében.

Hivatalos, magán és nyílt-téri hirdetések megállapított díj-szabásunk szerint számítatnak és minden általunk közölt hirdetésre felvilágosítás ingyen adatik.

Még egyszer a vízvezetékéről.

Tehát a város a deczemberi közgyűlésen 2 vízvezetékét határozott, egyet ivásra és egyet a használati vízre, mindkettő nyilvános kutak alakjában vittetik ki. Lesz ivó kut a város főutczáiban, és használati azaz szűretlen tó víz a főutczaán kívül a kórház utczában, a honvéd utczában, a főtéren, a rózsza utczában és az erdész akadémia előtt és a Steingruben is egy; a posta és a felső-rózsa utca, nem különben a Katzenhügel nyilvános kutat nem kap, ugyszintén a lövölde környéke sem.

Ezen kettős vezeték kerül 60,000 frt körül, ennyit a számítás alapjául bátran felvehetni: ennek 6% 3,600 frt., évi javításra 200 frt és 1000 frt törlesztés kitesz 4800 frt, s így 8000 lakosra évenként esik 60 kr. vízi adó pótlék, tehát egy tíz tagu család 2 cseléddel fizetne évenként 7 frt 20 kr. Ezért részesül a következő jótéteményben: az ivó víz kitűnő lesz, tehát ezen tekintetben ha cselédjei neki a házba azt hozzák, egészsége istápolva lesz, a diarrhoeok elmarnak, a használati víz is több helyen lesz mint eddig és minthogy zárt vezetékben folyik, nem lesz olyan piszkos, mint a mostani, midőn egyik szekrényből a másikba vezetetik, és a városnak némely részén is lesz használati víz közelebb kapható mint eddig, tűzveszély esetén az jó szolgálatot fog tenni, de más tekintetben a vizet csak úgy kell a házba behordani mint eddig, a lakos fejenként 60 krért egyéb kényelembe nem részesül.

A város lakói közül 2000 ezen adó fejében nem élvez semmit, vagy 1000, 1500 lakó könnyebben jut a vízhez mint eddig, és 4500 lakó körülbelül csak jobb ivó vizet kap, s a többi viz úgy marad mint eddig sőt 10—15 házra rosszabb állapotok következnek be, mert ezek évi 110 frtért eddig állandó csurgóval bírtak a többi polgárok rovására s ezután ettől elesnek.

Miért vette fel a város tanácsa a vízvezeték létesítését programjába? azért mert kimondatott, hogy

TÁRCZA.

Selmeczbánya történetéből.

(Történelmi vázlat egy német nyelvű, múlt századbéli kézirat felhasználásával.)

XXXIII.

Nem akarunk Zrinyi, Frangepán és Nádasdy 1671 évi április 30-án történt lefejeztetése s a jezsuiták befolyásának emelkedése között összefüggést látni vagy csak keresni is; megelégszünk a tény megállapításával, hogy a jezsuiták e gyászos emlékezetű évben mindinkább terjesztették hatalmukat s ide Selmeczbányára is jöttek, honnét azután, mint már alkalmunk volt megjegyezni, a rend feloszlatásáig nem is mozdultak ki.

E szerzet terjedését majdnem ellenáramlatnak nevezhetnők azzal szemben, mely a politikai téren már régen buzogott s 1677-ben ki is tört. Az elégtelenség XIV Lajos francia királlyal szerződést kötött, ezt, mivel az új nagyvezér, Kara Musztafa is nyíltabban hajlott az elégtelenség pártjához, az erdélyi fejedelem is aláírta. A következő évben az elégtelenség Tökölyi Imrét választották fővezérül. A következő eseményeket tudjuk a történelemből s így csak arra szorítkozunk, mi Selmeczbányát közelebbről illeti.

Tökölyi, Murányt, Árvát s a bányavárosokat elfoglalván, hadai Selmeczbányára is törtek és kuforrásunk szerint, a kamaraházat több magánépülettel kirabolták. Tökölyi nem soká maradt a bányavárosok birtokában, mert néhány hónap múlva Dunewald császári vezértől visszanyomatott. Ez alkalommal Tökölyi egy csapata, visszavonulás közben, felpörkölte

a bányászati akadémiának vízvezeték kell, s ha ilyen nem készül, akkor akadémia sem épül; tehát mint-hogyily feltételhez van az akadémia építése kötve, s ez a jövő évben már épül, a város is nyakra főre siet vízvezetékét csinálni, amitől éveken át vonakodott. Igen fontos a városra a bányászati akadémia palotájának megépítése, diszére fog valani, de azt hiszem szászszorta fontosabb a város közönségére egy egészségi tekintetben kifogástalan vízvezeték létesítése.

Mit várunk a vízvezetékétől? várjuk hogy az egészség javuljon, s pedig hogy a gyakori betegség és halálozás megfogyatkozzék, továbbá, hogy a kitűnő vízhez mindenki könnyen hozzá jusson, az minden háztartásban csapon álljon, és ebből elegendő mennyiség legyen az egész éven át.

Ezen követelményeknek a tervezett vízvezeték nem felel meg, annak költségének törlesztése a lakosságra csak igazságtalan lesz, a közegészséget javítani alig fogja, az egészség ápolására és a tisztaság előmozdítására, úgy, a hogy kell, nem fog szolgálni, egy új adó rovatik a lakosságra melynek nincs meg a követeli haszna.

Tervezve van egy férczmű, egy monstrum, melyre hasonlít, Kőrmöczbányát kivéve, az európai continensen hiába keresünk! Készül egy vízvezeték, melynek jótéteményeiben a lakosság azért nem részesülhet, mert azt csak sok fáradság mellett használhatja, készül egy városi vízvezeték, mely sem a célnak, sem a névnek nem felel meg. — A vízvezetéknek feladata még az is, hogy a város csatornáit egyttal állandóan öblítse és a szennyet a városból elmossa, ezt a tervezett vízvezeték tenni nem tudja, mert a lakosság csak úgy fog takarékoskodni a vízzel mint eddig, mert azt a kutakról a házba kupával kell hordani!

Ezen tárgyaitakból látható, mit akar a város, s minő költséget fog vetni a lakosokra, s érte mit fog szolgáltatni — mondhatni semmit!

Hol vannak az orvosok, hogy felemeljék szavukat ez ellen?

Egy, s nem városi tisztí főorvos 5—6 évvel előbb határozottan nyilatkozott, megjelölte az utat és módot

Hodrusbányát is, és Selmeczről néhány tanácsnokot és bányapolgárt tuszul elvitt. Kéziratunk a felhozottakra vonatkozólag következőket mondja:

1679 sind die Tekelischen Rebellen in Schemnitz eingefallen, und den Kammerhoff samt officiren and Katholischen Häuser geplündert. Dan hat eine andere Schaar dieser Rebellen Hodritsh ausgebrandt, welcher nehmlieh Emerich Tekely und Christoph Böhm nach verlohrenen Schlacht gegen die Kaiserlichen Generalen Wurm, Dunewald und Karl Palfy Sie auf Neüheu in Borscher Comit at retterirten, und von Schemnitz als Geiseln folgende Personen mitnahm. Nemlich: Michael Richter, Thobias Schneider, Joannes Zvitlinger, Rathsher und Mathias Kaiser, Ferdinand Wenger und Joannes Schader Wald-Bürgern.

Német kéziratunk ugyancsak Tökölyi hadaira vonatkozólag fölemlíti, hogy ezek 1679 április 22-én a kamaraházat, a Mária menybemeneteléről nevezett templomot és az alsó utcát elhamvasztották. Ez évben más csapás is sújtott Selmeczbányára. Keletről ugyan is a pestis terjedt el Magyarországra és Selmeczbányára is, hol annyi embert ragadott sirba ez iszonyu ragály, hogy a bányákban alig volt munkás.

Az 1679 évben a bányatisztviselőknék megengedtetelt, hogy a bányáknál részesek lehessenek, vagy is, hogy szintén bányát művelhessenek.

Igazán csodálni lehet, hogy Selmeczbányát, ez alig védett várost, a török nem kerítette hatalmába s ezt nem is kísérlette meg; mert hiszen az apróbb támadásokat nem lehetett komoly szándéknak venni s ma sem veszi komoly szándéknak még a legférfjhezmehebb leány sem. A török szomszéd —

a vízvezeték létesítésére, de úgy látszik süket fülekre talált, nem csoda ha belefáradt a hálátlan munkába.

A tisztí főorvosoknak, kik állásuknál fogva hygienisták, első sorban kellene véleményüket kinyilvánítani s bizonyára mint szakemberek a tervezet ellen foglalnának állást. És ha ez nem történnék meg, a város lakóinak kell ezt megtenni; Selmeczbányának sok értelmes lakosa van, kik be fogják látni, hogy 4800 frt évi teherért a város nekik a mostani rossz vízszolgáltatásánál csak alig ad többet, alig valamivel jobbat, és az egészség követelményeinek semmi esetre sem tesz eleget.

A város vízvezetékét létesít, anélkül, hogy minden lehető ezen célra a vízbeszerzése dolgában megtett volna, s anélkül, hogy alapos számításat tett volna és tudná, hogy hány lakos fogja használhatni a vizet, hogy hány háztulajdonos akarja azt házába bevezetni, anélkül, hogy a víz használatra szabályzatot dolgoztatott volna, anélkül, hogy igazságos vízi adó kalkulált volna ki? Egy szóval 60,000 frtnyi kiadásba készül bemenni, melynek sem célját sem eredményét sem kivételét alaposan nem gondolta meg, sem annak eredményéről helyes számításat nem tett.

Ily eljárás mellett vízvezetékét létesíteni, a város polgáira meg nem felelő szolgáltatásért arányban nem álló adót kivetni nem szabad! Ilyesmit a nagyméltóságú belügyministerium engedélyezni nem fog!

y . . .

A február havi törvényhat. bizottsági közgyűlésről.

A törv. hat. bizottság február havi rendes közgyűlése Sziťnyai József polgálmester elnöklete mellett tegnapelőtt keddén tartatott meg. A közgyűlésen csekély számban jelentek meg a bizottsági tagok, pedig elég érdekes ügyek kerültek napirendre.

Mindjárt a közgyűlés kezdetekor Marschalko Gyula biz. tag felszólt azon továbbra tühretetlen állapotok miatt, melyekben a Garam-Berzencze és Selmecz közti vasút szynlődik és felemlítve azon legujabb esetet,

pedig ugyan csak szomszéd volt — úgy tett Selmeczbányával, mint „csapodár udvarló“ a leánnyal. Körülötte legyeskedett, igaz, hogy karddal és ágyuval, rabolt is itt ott valamint, igaz, hogy nem csókokat, de azért a szép leány, Selmeczbánya, elég nyugton alhatott tőle.

De azért jó az óvatosság és elővigyázat, s ez okból a selmecziek, midőn a török 1679 április havában megsarcolta Szklenót, jónak látták 1680-ban bástya-falat emelni a város körül; e fal építése 40.000 forintba került. Ugyanez évben nagy tűzvész dühöngött Selmeczen, mely számos épületet elhamvasztott.

Tökölyi e közben a törökkel szerződést kötött s a francia királytól is újabb pénzsegélyt nyervén, újra kibontotta a harc lobogóját s oly szerencse kísérte fegyvereit, hogy 1682-ben majdnem egész Magyarország ura lett. Elfoglalta a bányavárosokat, így, Selmecz- Kőrmöcz- és Beszterczebányát is és velök 100 ezer újdun vert aranyat. Selmeczen a bányák kezelő-jévé, kéziratunk szerint, valami Janoky (talán Jánossy?) nevezetű embert nevezett ki s az ág. (ev. hitváallásuaknak visszaadta a tőlük elvett templomokat és iskolákat.

Tökölyi hatalma tetőpontján állott. Tárogatói a bérczeken és a rónán hangzottak, de csillagának fénye már halványodni kezdett. Tudjuk, mint került fogságba; tudjuk, mily hősiezen védte neje, Zrinyi Ilona, Munkácsot a császáriak ellen. Feltűnnek előttünk Caraffa áldozatainak véres árnyai, s látjuk, mint barangolnak szerte, bujdosva, elkeseredetten a kurucok szétvert csapatai.

melyet lapunk „veszélyes vasuti kaland“ cím alatt más helyen közöl, — kérdi, hogy lesz-e valahára erélyes intézkedés téve, hogy ezen vasuti vonal rendes vágányúvá változtassák át. — Erre az elnöklő polgármester kijelenti, hogy ez ügyben már többszörös felterjesztések tétettek és hogy ő újból is mindent el fog követni ez ügyben és hogy a célz gyorsabban és könnyebben elérhető legyen, Horváth Béla főispán és Farbak István országgy. képviselő közbenjárásukat is megígérték. A közgyűlés erre elhatározta, hogy még egy felterjesztés intéztessék e tárgyban.

A napirendre tűzött tárgysorozat tárgyalásának megkezdése előtt, mint sürgős intézkedést igénylő ügyek kerültek szőnyegre: a vízvezeték létesítése, mert az új akadémiái palota felépítése szükségessé teszi, hogy a város elvállalt kötelezettségének t. i. hogy az új akadémiái épületbe a használati és ivó vízvezeték bevezetessék, eleget tegyen. Fekete Lajos akad. tanár biz. tag jól tudja, hogy a város közönsége jobban érzi, mily előnyökkel jár az új akadémiái palotának felépítése, mintsem hogy azt neki szóval el kellene mondani és így meg van róla győződve, hogy az új akadémiái épület a szükségelt vízvezetékkel el fog láttatni. A közgyűlés a tanács határozati javaslatát, mely a vízvezeték tervezet jóváhagyásának megsürgetését indítványozza, elfogadta.

Krausz Kálmán főkapitány jelentésére a tanács javasolja, hogy a dr. Tóth Imre kincstári főorvos által megtartott életmentési oktatás és az életmentés berendezése céljából szükségelt mentő táskák költségeit a törv. hat. bizottság szavazza meg. A mintegy 70 frtot kitevő költség, valamint dr. Tóth Imrénének emberbaráti buzgólkodásáért a bizottság köszönete egyhangulag megszavaztatott.

A főkapitány jelentése a közegészségügyi állapotok megvizsgálására vonatkozólag tudomásul vétetett ugyan, de főkapitányunk jónak látta újból kiemelni, hogy a közgyűlésileg elrendelt havonkénti vizsgálatot, absolute lehetetlen eszközöltetnie, mert ezt egy orvossal, egy emberrel, kit kétfelé repeszteni nem lehet, nem teheti. Egyben kijelenti különösen Händel Vilmos biz. tag urnak a mult közgyűlések egyikén tett éles támadására, hogy a cipőgyár semmi szín alatt a mostani helyiségben nem hagyható és ha a közgyűlés kívánja szóló a cipőgyárat már holnap bezáratja. Ámde tekintettel azon nagy számmal alkalmazott munkások existenciájára, jónak látná, hogy a vállalat részére záros határidő tüzetnek ki vagy új épület felépítésére, vagy más alkalmas helyiség bérbeadására; a letelt záros határidőn túl pedig, a gyár — ha e követelményeknek meg nem felel — okvetlenül bezárassék. — Wiesner Adolf biz. tag felhívja a rendőrkapitányság figyelmét az iskolákra, különösen a nép és elemi iskolákra, melyek közül a legtöbb nem felel meg a közegészség kívánalmainak, pedig itt a jövő nemzedék épségéről van szó. A főkapitány erre is megnyugtató választ adott annak kiemelésével, hogy okvetlenül szükséges egy alorvosi állás betöltése.

Ezután fölolvastattott a polgármester havi jelentése, mely szól a selyem tenyésztésről, méhészetéről, a csipkeverésről, a kaszárnya és vasut építésről, a köz-kórházról, az Ipolyságon rendezendő honti történelmi

Csoda-e, ha egy-egy ilyen csapat azután a hol szerét ejthette, kitöltötte bosszúját a „labancz“-okon? S hogy Selmezbánya épenséggel nem tartozott a „kurucz“-ok közé, arról már az eddigiekből is meggyőződhattünk.

Egy ily kurucz csapat 1687-ben erre felé véve utját, jó prédát vélt itt ejthetni; valami pater Josua és Szepesy vezérlete alatt megrohanta Selmezbányát április 22-én, s reggeli 8 órától esti 5 óráig fosztogattott itt, nem válogatva a kamarai, városi és templomi kincsekben, hanem valamennyiből, a mennyit elvihetett, elvitt. E zsákmányolt kincsen azután a kuruczok 10 mérföld-nyire Selmeztől, egy kéziratunkban Pilsennek Pelsőcz nevezett mezővárosban osztokodtak.

Tökölyi csillagának letüntével a katolikusok ismét előnyökben kezdtek reszesülni. Így 1688-ban leérkezett a császári parancs, hogy a bányavárosokban városbíró csak katolikus vallású lehet.

A török hadak majdnem mindenütt vereséget szenvedvén, sőt Budavára is elesvén török kézről s a császáriak hatalmába kerülvén, mi sem természetesebb, mint hogy a bécsi udvar ismét kinyújtotta kezét mindenüvé, a hová csak lehetett. Selmezbánya talán fellélekzett a császári jogar árnyékában, de a magyar turul nem türte békével a szárnyait lefogó nyugót. Nem volt már messze az idő, mikor kiterjesztve szárnyát, végig röptült újra e hazán, s nyomában újra megszólalt a tárogató. Be kellett következnie a II. Rákóczy Ferencz féle felkelésnek.

(Folytatása következik.)

kiállításról, a januáriusi tanácsi és polgármesteri ügyforgalomról stb.

Elnöklő polgármester ajánlja, hogy az Ipolyságon rendezendő történelmi kiállításon Selmezbánya város mint külön törvényhatóság szintén részt vegyen. — Wiesner Adolf biz. tag ezt tekintettel csak az imént lefolyt milleniumi kiállításra nem tartja városunkra nézve sem hasznosnak, sem szükségesnek. Hanem, ha a város ily célra költsékezni akar, az esetben sokkal helyesebben jár el, ha nem Ipolyságon, hanem itt Selmezbányán alapít egy történelmi muzeumot, mely az itt megforduló számos idegenre nézve is élvezettel és vonzóerővel fog birni. — A polgármester azon kijelentése után, hogy hiszen itt csak egyszerűen egy kiállításnál való részvetelről van szó, indítványa elfogadtatott.

A vasuti ügyre vonatkozólag többeknek hozzá szólása után a közgyűlés abban állapodott meg, hogy a folyton szorgalmazó honti vasuti érdekelttség és illetve Horschitz vállalkozó tervei feletti érdemleges határozatát csak akkor hozza meg, ha a Garam-Berzencze — Selmezbánya közti vasuti vonalnak széles vágányúvá leendő átalakítása ügyében a vég döntés megtörtént. Ép ezért Heincz Hugó tiszti ügyész indítványát elfogagadva kimondta, hogy ugy a Garam-Berzencze—Selmezc közti vonal kérdése, mint a honti érdekelttség és Horschitz terve a vasuti bizottságnak kiadassék, hogy annak véleménye és az egész ügy már a márcziusi közgyűlésen érdemileg tárgyalható legyen.

A közutak fentartása és az ezek körüli megadóztatás iránt ministerileg jóváhagyott költségvetésnél felszólalt Fekete Lajos biz. tag és kéri, hogy azon út, mely Kis-Iblyéről Bélabánya felé vezet és az ott folyó patak által el van öntve, kijavíttassék; hiszen az egész utat néhány száz forinttal jó karba lehetne hozni. Huberth Andor városi mérnök kijelenti, hogy ez utat nem Selmezbánya város tartozik jó karban tartani, mert tudta szerint ezen út Tópatak felé vezet és így megyei vicinális utat képez. — A közgyűlés polgármesterünk kijelentéseire megbizta a városi tanácsot, hogy ez ügyben alapos tanulmány után előterjesztést tegyen. — A helypénz szedés továbbra is házilag fog kezeltetni. A városi tisztviselők jövőben indokolt kérelemre három havi fizetési előleget kaphatnak.

A légszeszgyári üzleti szabályzat megállapítását a közgyűlés szintén elfogadta. — A szegények segélyezésénél a mult évben 300 frtnyi deficit merült fel, mely a városi pénztári megtakarításokból fog fedeztetni. Wiesner Adolf biz. tag belátja, hogy igenis jótékonyt kell gyakorolnunk, különösen ott, hol oly nagy a nyomorban szenvedők száma. De azért jónak látná az előirányzatot ebben is megtartani és azt túl nem lépni. A polgármester erre kijelenti, hogy a szegény segélyezésnél nincs előirányzat. hanem az a szegény alap kamataiból, az e célra fizetett különféle bírságok és adományokból fedeztetik. — Kachelman Farkas biz. tag felszólal az iránt, hogy a város tanácsa a bányaigazgatósághoz fordult miszerint ez a társépítérből évenként adni szokott 250 frtnyi szegény segélyt felemelje, ezt azonban tekintettel a társépítérből szabályzat 66-ik szakaszára meg nem tehetette. Ámde oly nyomokra jött, hogy sokan vannak, kik a várostól is és a társépítérből is segélyezésekben részesülnek. Kivánatos volna tehát, hogy a város tanácsa mindazoknak névjegyzékét, kik szegény segélyben részesülnek, a bányaigazgatósággal közölje. Polgármesterünk erre kijelenti, hogy már is intézkedett, hogy a város által segélyezett névsora a bányaigazgatósággal, a társépítérral és a jótékony egyletekkel közöltessék.

Felolvastattak a városi erdőmester és mérnök jelentései. Backer Alajos a község kötelekébe való felvételi határideje egy évvel meghosszabbított. Zemplén megye megkeresése egy magyar katolikus püspökség felállítása iránt egyhangulag pártfogólag fog felterjesztetni.

Erre a közgyűlés az elnök megéljenzése közt be-rekesztetett.

Különfélek.

— **Személyi hir.** Farbak István orsz. gyűl. képviselőnk, ki a vöröskereszt bálján részt vett, ismét Budapestre visszautazott.

— **Horváth Béla főispán és neje ő méltósága** többek kíséretében mult szombaton délután érkeztek városunkba. A főispán még az nap elnökölt a közigazgatási bizottság gyűlésén. Este ő méltóságai részt vettek a vörös kereszt-egylet álarozos bálján, más napon a társas ebéden, mely azután a bálnak némi folytatásává lett. — Hétfőn reggel hagyta el a főispáni pár Selmezbányát. — Azon szívélyes, őszinte fogadtatáshoz és üdvözlésekhez, melyekkel főispánunk szeretetmélto neje ő méltósága városunkban minden

oldalról találkozhatott, mi csak azzal járulunk hozzá, hogy annyi női kellem és báj, nemes szellemmel párosult szívjószág és női erény előtt mi is meghódolunk és lefegyverezetten tesszük le a tollat igazán óhajtvá, bárha kedves megjelenésével, lénye bűvös varázsával e város mogorva, odon falai közé mentől gyakrabban — sokszor, nagyon sokszor — friss, vidám, pezsgő, üdítő életet hozni kegyes lenne.

— **Az új akad. palota** most már biztosan a Kőrös (Kalich) féle két ház és a mellette lévő kincstári telekre fog építettetni. A kormány ezt már jóváhagyta és a szerződést a tulajdonossal meg is kötötte 26000 frtnyi vételár mellett.

— **Veszélyes vasuti kaland.** Mult szombaton a Garam-Berzenczéről Selmezbányára menő esti személyvonaton utazók egy oly vasuti kalandon mentek keresztül, mely rájuk nézve nagyon könnyen végzetessé válhatott volna. A személykocsikhoz ugyanis több megrakott teherkocsi és még ezeken fölül három, hízalt sertésekkel és két köszénnel megrakott teherkocsi csatoltatott. A hosszú vonat elébe két gépet fogtak és így indult az el Garam-Berzenczéről. Mire a vonat Kecskés község közelébe érkezett, egyszerre csak a gépeket a vonattal összekötő láncskapocs elszakadt, a két gép tovább indult, a vonat pedig örült sebességgel rohant visszafelé a lejtőn és csak G.-Berzencze közelében, hol a lejtő megszűnt, állott meg az órház előtt. Az utasok, köztük az álarozos bálhoz ide utazó besztérczébányai fiatalok és egy bányász akadémiái tanár gyorsan a fékezőkhöz fogtak, de ezek a sok hó és jég következtében a szolgálatot teljesen felmondták. Szerencse, hogy ezen útvonalon egyenes és nagyobb kanyarulatok rajta nincsenek, mert különben egy nagyobb katasztrófa állhatott volna be. — Kis várta azután a két gép is visszaérkezett a vonathoz és azokat a vonat vezető ismét az egész vonat elé akarta fogni. De már erre az utasok erősen protestáltak és különösen bányász akadémiánk egyik jeles tanára erélyes hangon követelte, hogy a szokatlan hosszú és rengeteg sulyu vonat ketté osztassék és a négy személy szállító kocsi egy géppel külön indíttassék utnak. Ez aztán meg is történt, de a míg az egyik gépet a jéggel és hóval fődött másik sinpárra vezették, jó idő telt el, úgy hogy a személyvonat Selmezbányára csak fél 9-kor este érkezett meg. Elképzelhetni, hogy az utasok közt a vonathoz örült sebességgel való visszaroanása alatt, nagy volt a rémület. Érdekes a kalauznak az utasokhoz tett cinikus nyilatkozata. „No lám multkorjában nappal történt egy ilyen história, most pedig az esti sötétségben“. Ebből kiviláglik, hogy az ilyen eset a Selmezc és Garam-Berzencze közt közlekedő vonathoz többször fordult elő és nem tartozik a ritkaságok közé. — Ezen botrányos, türethetetlen állapotnak abban keressük és találjuk meg főokát, hogy a forgalomhoz képest kevés a vonat közlekedés és így kénytelenek a hallatlan terhekkal megrakott kocsikat is a személyvonathoz csatolni és az utasokat ez által óriási veszélynek kiténni. Felhívjuk ennél fogva a miskolczi vasuti üzemeltetőség, a bpesti államv. igazatóság és a m. k. közlekedési minist. figyelmét ezen továbbra valóban türethetetlen, mizerábilis állapotra, és hogy ha már semmi féle személy és teher forgalmi viszonyok nem eléggé indokolnák — persze az illető mérvadó körök véleménye szerint — a vonatszaporítást, akkor indokoltá teszi azt azon életveszély, melynek a Garam-Berzencze és Selmezbánya közti utazó közönség minduntalan ki van téve. — Különben, ha ily eset ismétlődne, akkor a teljes felelősséget a baj orvoslását ideje korán neglígáló, egy tekintélyes város számtalanszor tett óhaját fitymáló, mérvadó, intéző tényezőkre fogjuk háritani. Adjanak egy személyvonattal többet s akkor az ily eset nem igen fordulhat elő. A hátra maradt tehervonat csak 12 óraker éjjelkor érkezett ide. A hízalt sertések közül 5 db. összetörve érkezett meg úgy, hogy azokat nyomban le kellett szurni. Barth Antal hentes ezért kártérítést fog követelni. Szóval gyönyörű állapot!!

— **Rendőri hírek.** Sikkasztó póstatiszt. A selmezbányai kir. póstatihatalnál csak rövid idő óta alkalmazásban állott Schmidt Richard 19 éves, előkelő családból származó póstatiadó, eddig ismeretlen nagyságu összeg elsikkasztása után innét megszökött. Köröztetése elrendeltetett. A bűn útjára lépett fiatal ember az elsikkasztott pénznek java részét eldorbézolta és ép midőn nagy költsékesével feltűnt okozott, szökött meg. Miután lehetséges, sőt valószínű, hogy pénzes leveleket is elsikkasztott, ez uton figyelmeztetjük a közönséget arra, hogy az utóbbi időben földott pénzes leveleknek rendeltetési helyükre való érkezéséről reklamálás útján meggyőződést szerezzen. Utánjárásunknak sikerült megtudni, hogy a fiatal sikkasztó 2 db. 200 frtos pénzes levelet lopott el. Még pedig az egyiket a bakabányai postahivatal küldötte a budapesti postai igazgatósághoz, a másik pedig itt Selmezcen lett feladva január 27-én Morgenbesser Lipót bécsi czég címére. A helybeli

postahivatal semmi mulasztással sem vádolható, mert az ellenőrzés a legpontosabban, sőt a rendesnél szigorúabban teljesített, de oly egyennel szemben, ki a pénzes levelek átvételekor meghamisítja — mint az a jelen esetben történt — az átvételi jegyzékeket és így a pénzes leveleket ellopja — a tette hirtelen rá nem lehet jönni. Érdekes, hogy a megszokott sikkasztó kezén az általa elkövetett bűntett után is még egy 20000 frtos, egy 4000 frtos és egy 3000 frtos pénzes levél ment keresztül, melyekhez nem nyult. — A sikkasztó postatiszt köröztetése eddig eredményre nem vezetett. Lapunk zártakor vesszük a hírt, hogy a szőkevény sikkasztó a fiemei kikötőben kézre került. — Rendőrségünknek sikerült kinyomoznia, hogy az előtt pár nappal nagyobb összeg elikkasztása után innen megszökött Schmidt Richard pósta-kiadó Fiuménak vette útját. A fiatal bűnös elfogatása iránt megkereste a fiemei rendőrséget s mint onnan táviratilag értesítene az elfogatás megtörtént s pár nap múlva ide szállítják Schmidt Richárdot. Az ügyes és gyors eljárás önmagát dicséri. — **Öngyilkossági kísérlet.** P. J. apátlan és anyátlan árva leány mult pénteken öngyilkossági szándékkal morfium oldatot ivott. A gyorsan alkalmazott ellenszerek azonban megmentették életét. Tettének okául a feletti nagy elkeseredettségét mondotta, hogy fivére nagyon rosszul bánik vele.

— **Új pósta.** Steffultó külutca, Szitnyató és Illés községek lakossága nevében többen kérvényt nyújtottak be az iránt, hogy Steffultó székhellyel új postahivatal szerveztessék. Azt hisszük, hogy a közlekedési ministerium ezen indokolt kérelmet teljesíteni fogja.

— **A Mária szobor** javítását a városi tanács végre elhatározta és e munkát keresztül vitelével Krause Józsefet és Fizély Károlyt fogja megbízni. E régi szobor kijavítását többször sürgették lapunkban és ez alkalmak egyikénél e szobor történetét is röviden elmondottuk. Most örvendünk annak, hogy egy régi óhajunkat a városi tanács teljesíteni fogja.

— **Kirendeltség.** Ezuttal nem a zsandár vagy katonai kirendeltségről, hanem egy csipkeverői kirendeltségről van szó. Polgármesterünk ugyanis a mult keddi közgyűlésen tett jelentésében azt is felhozta, hogy lépéseket tett az iránt, miszerint a körmezőbányai csipkeverő iskola és intézmény egy „kirendeltséget“ szervezzen Hodrusbányán; az intézményt magát örömmel, de elnevezését egy kis idegenkedéssel vagyunk kénytelenek fogadni.

A selmeczi gyógyászati és term. tud. egyesület természettudományi szakosztálya f. évi február hó 13-án d. u. 5 órakor a Belházy-ház tantermében havi ülést tart. Az ülések nyilvánosak. Tárgyak: Hermann Emil m. k. főbányatanácsos és akad. tanár előadása: A dugattyúrúd átmérőjének kiszámításáról. Indítványok, kérdések.

— **Orvos- és jegyzőválasztás Bakabányán.** Ma, azaz február hó 6-án volt az orvos- és jegyzőválasztás nálunk. Választási elnök volt Nedeczky Árpád járásunk derék helyettes főszolgabírája, a kinek községünkben történt első hivataloskodása alkalmával is conflictusa volt a pánszláv-párt egyik tagjával. — A jegyzői állásra ketten adtak be a kérvényeiket, u. m. Cziglan Gyula volt érdemdús községi bírák és Czibulka Pál. Miután Czibulka Pál mellett senki sem emelt szót, az elnök Cziglan Gyulát, mint egyhangulag megválasztott jegyzőt jelenti ki. — A határozat kimondása után az ellenpárt szavazást kívánt s miután ez meg nem adatott, jogtalan eljárással vádolta az elnököt, a ki ugyancsak hatalmasan rendreutasította Bujna Márton ev. lelkész. Ime tehát már első fungálásakor meggyőződhetett a főszolgabíró úr, hogy mily elemekkel van, s lesz dolga s hogy hiabavaló itt minden erőlködés s iparkodás a békés uton való haladásra. Ezeknek csak jó kemény mogyorófa-pálcza kell, nem békés egyezkedés! — Orvosnak, két pályázó közül, Dr. Longauer Kálmán selmeczbányai gyakorló orvos szintén egyhangulag lett megválasztva. Örömmel üdvözljük őket mint községünk új tisztviselőit és szívből sok sikert kívánunk működésükhöz.

— **Ritka vadász szerencse.** E hó 7-én kora reggel Eisert Pál korponai gyógyszerész két ember magához véve, vaddisznókra vadászni ment a korponai erdőbe. A két embert egy sűrű vágásba küldötte, és alig néhány perc múlva 9 drb. vaddisznó rohant Eisert Pál standja felé, aki teljes nyugalommal három csövi fegyverét kilöve, három darab vaddisznót ejtett el. Az egyik 2 métermzsát, a másik 95 kilót és a harmadik 90 kilót nyom.

— **Nagy arányú háziipar a felvidéken.** A felvidéki lakosság megélhetési viszonyai szempontjából mérhetetlen nagy jelentőségű a háziipar meghonosulása az északi vármegyékben. Ezért rendkívül figyelemreméltó az a terv, mely jelenleg a kereskedelmi ministeriumot foglalkoztatja. Egy elsőrendű németországi cég, melynek Berlinben és még több helyen nagy gyártelepei vannak, ajánlatot tett a ministeriumnak az iránt, hogy különféle zsinórok és zsinór-diszjelmények készítésével mintegy tízezer embert foglalkoztatna háziiparszerűleg a felvidék községeiben. A német cég részletesen adja elő tervezetében, hogy miként szerveznék ezt az új háziipari ágat s mily állandó foglalkozást nyújtana vele az illető vidék lakosságának. Természetesen bizonyos kedvezményeket kíván ennek ellenében, melyek között szerepel az is, hogy az új háziipari ág kelleit vámmentesen hozhassa be s épp így exportálhassa is.

— **Üzletváltozás.** Zlinszky András ismert bérkocsiszüzlétél Greguss Antal és Jahn Vilmos f. évi február hó 10-étől átvették, és azt fennakadás nélkül tovább folytatják.

Farsang.

A vöröskereszt egyesület helyi választmányának álarozos és jelmezbálja. Régen, vagy talán még sohasem láttak együtt a városi vígadó termei oly nagy számu és oly előkelő bál közönséget, mint mult szombaton este. Mindenütt fény és ragyogás. A terem pompásan volt feldiszítve mindenféle zöld fenyő gírlandok közt a vöröskeresztet mutogatva. A sikeres kivilágítás Huberth Andor városi mérnök ügyességét dicsérte. A rendezőség már este 7 órakor várta a vendégeket, kik ugyancsak ezen időben kezdtek gyülekezni a teremben, úgy, hogy már nyolcz óra felé ülőhelyet nem lehetett kapni. — Az álarozosok azonban a mellék helyiségekben gyülekeztek, s csak egy 9 óra tájban vonultak be a bál terembe. Ekkor már a bál védnökneje Horváth Béláné ő méltósága kíséretével együtt a fentartott és szépen feldiszített helyet elfoglalta. A méltóságos asszonyt Krausz Kálmán főrendező, Farbaky Kürthy Piroska egyleti társelnököt Horváth Béla főispán társelnök, főispánunk bájos nővérét Horváth Mariska kisasszonyt Cséty Robert főtáncrendező, a többi hölgyvendégeket pedig a rendezőség tagjai vezették a bál terembe. Balog László zenekera rázendített „Horváth Béla induló“-ra mely Balog László által szerzett és főispánunknak ajánlott indulót először volt alkalma a közönségnek hallhatni.

A védnökneje ő méltósága, a ki fehér, arannyal himzett moire ruhában, mely kézi festéssel volt diszítve, gyémánt csillagokkal a dus hajzatban, gyémánt és gyöngy nyakékkal, a derék előtt gyémánt csillaggal, láng vörös színű arannyal himzett, valódi brüsszeli csipke csuklyás brokát selyem belépővel (entré) jelent meg, általános és tiszteletteljes üdvözlettel lett fogadva. Megjelenése a mily elragadó, ép oly imposans is volt, valami sajátos nem csak külső, de szellemi bájló varázs övezte lényét. A rendezőség ugy neki, mint Farbaky Istvánné ő nagyságának és Horváth Mariska kisasszonynak gyönyörű szép, gyöngyvirággal vegyített, veres szegfű csokrokat nyújtott át. Ezen felül pedig e három úrnő külön táncrendet is kapott, mely bársony pajzs közepén a veres kereszttel és belső részén a kis táncrend könyvecskével igen izléses és szép kivitelű emléket képez. — A Zsitvay János festő művész által festett nagy táncrendet, valamint a táncosnők között kiosztott igen csinos, kis táncrendeket már egy előbbi tudósításunkban leirtuk és így ismétlésbe nem akarunk esni.

Az álarozosok bevonulása a legnagyobb rendben ment végbe és gyönyörű, festői látványt nyújtott. Itt egy postagalamb, fecske, denevér és lepke repkedett, arott egy vadász, festő, elaszai, spanyol, orosz, német, sváb nő, magyar menyecske és árvalány meg drótosztó gyönyörködtette a nézőt, majd a szüret, vintzellérje, a vizirőzsa, a négy lévelű löhere, egy mókus meg a békék keltette, bennünk vidám hangulatot, míg az éj királynéja, a barokk és pompadourkor képviselői méltóságteljesen vitték szerepeiket és a tarok „tu les trois“ szintén keltelt méltó feltűnést . . . de rendkívüli fényvel árasztotta el a termet a „Röntgen sugár“ vakító, szép megjelenése.

Álaroz és jelmezben jelentek meg: Majláth Paula és Flóra, Nagy Mariska és Aranka, Kálnay Margit, Csiba Lászlóné, Joerges Ágostonné, Herkovies Sándorné, Herbst Jánosné, Chauer Ottóné, Király Ernőné, Pauer Elta, Kubacska Margit és Jolán, Händel Vali, Berzeviczy Margit, Kapp Vali, Schmidt Mariska, Rapensperger Irma, Westen Miczi, Solti Blanka, Ocsovszky Emma, Jezsovics Emma, Vörös Sári, Margótsy Gizi, Stanga Hilda, Rosenfeld nővérek, Terényi Ilona, Horváth Panna, Láng Irén és Vilma stb.

Szívesen látott vendégeink voltak e fényes sikerű bálon: Horváth Béla főispán, neje ő méltóságával és nővére Horváth Mariska kisasszonnyal; Czibulya László alispán Mariska leányával, Majláth Istvánné, Flóra és Paula leányával, Nagy Sándor, nejevel és Mariska és Aranka leányaival, Rutkay István, Rutkay Mariska és Sárkával, dr. Salkovszky Ferencz és neje Konkoly Thege Sándor és neje, dr. Kovács Sebestyén, Endre és neje, Schiller Antal, Halma László, Hédervári Lajos, Halász Ferencz, Sántha Béla, Totovics Kálmán, Soltész István, Bedros Péter, Nagy Antal, Soltész Gábor, Vaskovics Zoltán.

A selmecziek közül álaroz nélkül jelen voltak: Farbaky Kürthy Piroska, Soltz Vilmosné, Händl Vilmosné, Wankovics Lajosné, Szitnyai Józsefné, Heincz Hugóné, Ocsovssky Vilmosné, Kachelmann Károlyné, Wágner Józsefné, Litschauer Lajosné, Puskás Józsefné, Osvaldt Gusztávné, Vörös Ferenczné, Nyitray Lászlóné, Ács Józsefné, Bachraty Józsefné, Schimdt Ferenczné, Storch Jánosné, Krausz Gézané, Krausz Kálmánné, özv. Kaldrovics Andorné, dr. Kapp Jakabné, Krausz V. Gy. Takács Miklósné, Margótsy Jánosné, Aschenbrüherné, Meinholdné, Kubacskané, Barsyné, Belházyné, Ertl Gyulané, Terényiné, dr. Tandlichné,

dr. Schlesingerné, Krausené, Gesztes Lajosné (Eger) Rosenfeldné, Hamariné, stb. asszonyok;

Barsi Ilona, Aschenbrüher Vilma és Mariska, Osvaldt Sárika, Belházy Margit (Lugosról) Hosszu Emma, (Dubnicz) Terényi Adél, Stefl nővérek stb. leányok.

Már 10 óra felé járt majdnem az idő, midőn a tánc megkezdődött és tartott a legnagyobb animóval hajnalhasadtaig. — Ezen idő alatt igen sokan lettek bemutatva a védnökneje ő méltóságának, ki szeretetre méltó nyájasságával és kedvességével mindenkit megnyert.

A fényes mulatságon előkelő karzati közönség is vett részt és szintén majdnem reggelig állotta meg ott helyét jelöl annak, hogy ez is igen jól mulatott. Az ellátás — étel, ital, kiszolgálás — felől csak dicséretet hallottunk s a közönség azzal meg volt elégedve. — Egyszóval mire a pirkadó hajnal első sugara kíváncsian pislogott be mosolyogva a vígadó ablakain, azt tapasztalhatta, hogy ott minden résztvevő pompásan mulathatott . . . még az új bérlő is megelégedetten dörzsölte kezeit, mert ő sem maradt haszon nélkül.

A bál bevétel és kiadásáról következőkben számol be a rendezőség:

1897. év február hó 6-án a selm. vöröskereszt-egyesület választmánya által megtartott álarozos jelmezbál bevételének összegezése:

1. Dr. Stuller Gyula egyleti pénztáros által, a bál előtt felülfizetések és néhány belépti jegyért 31 frt. 2. Joerges Á. által eladott jegyekből 248 frt. 3. Az esti pénztárnál Osvaldt Gusztáv, Knezovits Adolf és Dr. Stuller Gyula pénztáros által eladott jegyekért és felülfizetések 322 frt, összesen 594 frt azaz ötszáz kilencvennégy forint.

Kelt Selmeczbányán, 1897. február 8.

Knezovits Adolf s. k. Dr. Stuller Gyula s. k.
Osvaldt Gusztáv s. k. Joerges Ágost s. k.

Kimutatása a selmeczbányai vöröskereszt-egyesület választmánya által 1897. évi február hó 6-án Selmeczbányán rendezett táncmultság bevétel- és kiadásáról.

Bevétel: 1. Jegyekért 432 frt 75 kr. 2. Felülfizetések 161 frt 25 kr. — Kiadás: 362 frt 07 kr. S így tiszta bevétel: 231 frt 93 kr.

Ezen számadást a mai napon tételenként megvizsgáltuk és teljesen helyesnek találtuk.

Selmeczbányán. 1867. február hó 9-én.

Farbaky Kürthy Piroska

egyleti társelnök.

Dr. Stuller Gyula,
egyleti pénztáros.

Krausz Kálmán,
báli főrendező.

Vörös Ferencz,
egyleti titkár.

Gschwandtner Gusztáv,
egyleti jegyző.

Pauer János.

Felülfizettek: Horváth Béla főispán 50 frt. Lovag Berks Róbert esász. és kir. kamarás 20 frt. Báro Majthényi László val. belső titk. tanácsos 10 frt, Konkoly Thege Sándor 7 frt 50 kr, Farbaky István, Kovács Sebestyén Béla, Kachelman Farkas, Winter Ferencz és Dr. Stuller Gyula egyenként 5 frt. Schiller Antal, Svehla Gyula, Wankovits Lajos, Nagy Sándor, és Hédervári Lajos egyenként 4 frt. Gschwandtner Gusztáv 3 frt 75 kr. Dr. Kapp Jakab 3 frt 50 kr, Panek Ödön 3 frt, Dr. Fodor László, Dr. Szél László, Dr. Schlesinger Antal egyenként 2 frt. Platzer Jenő, Dr. Goldstücker Márk, Nagy Antal, Ifj. Ochtendung Ignác, Frank Alajos, Liha Antal, Szöllössy Manó, Sántha Béla, Soltész Gábor és Orosz József egyenként 1 frt. Bence Gergely, Ertl Erzsébet, Bauman N., Baumerth Gyula és Niezner N. egyenként 50 kr. s így összesen 161 frt 25 kr.

A terem remek diszítése Pauer János, Huberth Andor, Tibély Vilmos, Schwott Lajos, Székely Vilmos és Krauze József jó izlését és nagy buzgalmát dicséri. A kik személyesen végezték a diszítés nehéz munkáját. A nagy és gyönyörű táncrendet Zsitvay János gymn. tanár festette és pedig a jótékony célra való tekintettel teljesen ingyen; a táncrend általános tetszésben részesült annyira, hogy azt az egyesület a szép multság emlékeül a védnökneje főispánjának ajánlotta fel, a ki azt igen szívélyesen elfogadta és e napokban lesz a táncrend Ipolynyékre átszállítva. A bál tiszta jövedelme egészben Selmeczbányán marad és a város szegény betegei nyomorának enyhítésére lesz fordítva és így téves a városban elterjesztett azon hír, hogy a bál jövedelmének $\frac{2}{3}$ részét Budapestre kell elküldeni; mert a központba csakis a tagsági díjak 50%-a lesz küldve, a többi jövedelem itteni szegény betegek segélyezésére és tökéletesre lesz fordítva.

Végül a bál főrendezője értesíti a t. közönséget arról, hogy a bál alkalmával egy fekete marabu, teknősbéka szárnyvelekkel ellátott ujdonat új legyező elcsereztetett. A kicserélt, használt, ócskább legyező a rendőrkapitányi hivatalnál átvehető, hol ugyancsak a bál helyiségben talált egy darab fekete csipke fejkendő is deponáltott.

